

POLITOLOZI RAZLIČITIH POLITIČKIH UVJERENJA UPOZORAVAJU DA HRVATSKE TAJNE SLUŽBE UGROŽAVAJU DEMOKRACIJU

Službe misle da se ljudska prava štite tražeći neprijatelje

ZAGREB - Demokracija je ozbiljno ugrožena ako je točno da tajne službe prisluškuju predsjednika države, pa još za račun premijera Vlade - u tome se slažu politolozi različitih političkih uvjerenja.

Vlatko Cvrtila, koji je u utorak podnio ostavku na mjesto predsjednika Vijeća za nadzor tajnih službi, upozorava da je »u demokraciji nedopustivo« da tajne službe istražuju »bilo koga iz državne vlasti, bio saborski zastupnik ili predsjednik države«. Predsjednik, premijer i Vijeće za nacionalnu sigurnost trebali bi formirati stručno tijelo da dubinski analizira rad tajnih službi i predloži reformu. Cvrtila međutim ne vidi političku volju, a Sanadera drži ključnom osobom za početak procesa. »Povrh toga, sve pripadnike sigurnosnih službi poslao bih na tečaj ljudskih prava i demokracije, jer o tome ne znaju dovoljno. Za dio njih, potraga za unutarnjim neprijateljima paradigma je

zaštite ljudskih prava«, upozorava Cvrtila te dodaje da problem »nadrasta predizbornu kampanju«.

Cvrtila, zajedno s predsjednikom HHO-a Žarkom Puhovskim, smatra da je problem podjednak i ako su tajne službe izmakle nadzoru Vlade i ako ra-

Vlada je zrela za ostavku ako najhitnije ne razriješi Podbevske i ne objavi dugoročni plan rekonstrukcije obavještajne zajednice, smatra Žarko Puhovski

de po njezinu nalogu. »Ako je prvo, problem je ozbiljan; ako je drugo, još je veći«, slažu se oba analitičara. Puhovski dodaje: »Ako Vlada najhitnije ne razriješi Podbevske te podnese dugoročni plan rekonstrukcije obavještajne zajednice, zrela je za ostavku«. On je još od početka afere »Puljiz« uvjeren da je krajnji cilj te nepropisne akcije bio zapravo predsjednik Mesić.

Voditelj Centra za politološka istraživanja Anđelko Milardović kaže da bi ovu stvar trebalo riješiti u Saboru, ali HDZ ima većinu koja to može onemogućiti. »Stoga se treba očitoovati Ustavni sud, koji mora štiti Ustav, jer je neviđeno i s demokratskom praksom nespojivo da tajna služba istražuje šefa države. Ako je to točno, još smo demokracija, a ne demokracija.« Milardović upozorava i da su u sadašnjem odnosu snaga »pobrkane ustavne uloge«, jer »premijer Sanader umišlja da je predsjednik drža-

ve«, a Mesića »tretira u kao pomoćno osoblje«. »A ako je istina da mogu kontrolirati predsjednika države, onda uistinu mogu bilo koga. Katastrofa«, ocjenjuje Milardović, pozivajući javnost i civilno društvo da se uključe, »jer je to vrlo opasna situacija«.

Analitičar s Fakulteta političkih znanosti Goran Čular podsjeća da, u slučaju da je istinita optužba o istraživanju predsjednika države po nalogu premijera, ne postoji ustavna obveza o ostavci premijera. »No stvari su u političkom smislu vrlo ozbiljne, jer su odnosi Predsjednika i premijera usijani do krajnje granice.« Sada, drži Čular, sve ovisi o tipu pritiska prema Vladi iz parlamenta i iz javnosti. »Ne vjerujem da će se Mesić povući, jer je u političkoj prednosti. Sanaderu je, pak, trebalo biti jasno kako sve to može odvesti. Čini se da nije dobro predvidio razvoj događaja«, procjenjuje Čular. **B. PAVELIC**

POA - rezerviranih 11 mjesta za automobile službenika Protuobavještajne agencije u Zagrebu